

joint 4 black brownish; light, regularly spread short hairs, which, planted in the dark parts, are dark.

Rostrum a little behind the first coxae, distally black pointed; length of joints resp. 0,21; 0,20; 0,15 and 0,29; length of labrum 0,22.

Thorax: Pronotum: length 0,48; breadth anterior 0,48; posterior 0,60; sides and centre with a longitudinal, white, slightly carinated line; stigma sideways behind the coxa.

Mesothorax: length ventral 0,43; length of wingpads 1,65; median with white longitudinal line; stigma on the posterior margin of the meso-episternum.

Metathorax: length ventral 0,28.

Legs: joints light, distally darker; second tarsal joint black brownish; entirely covered, with short hairs.

Abdomen: green, elongated, pointed to the apex; only the borderlines of the last segments are distinct. Following the stigmata, there are 9 segments present plus 3 cylindrical telescope-like endsegments; the stigmata of segment 2—5 lie dorsally near the outer body-margin; the stigma of segment 6—8 lies laterally. Aperture of scent-glands small, annular, on the anterior margin of tergite 4 and 5.

Very short hairs are scattered on the tergites.

Literatuur.

- Butler, E. A. 1923. A. biology of the British Hemiptera-Heteroptera. London.
- Cobben, R. H. 1953. Bemerkungen zur Lebensweise einiger holländischen Wanzen (Hem.-Het.). Tijdschr. Entom. 96, 1. 169—198.
- Gulde, J. 1902. Die Dorsaldrüsen der Larven der Hemiptera-Heteroptera. Ber. Sen. Nat. Ges. Frankf. p. 85—136.
- Gulde, J. 1935. Die Wanzen Mitteleuropas. Verl. Int. Ent. Ver. Frankf. 4, p. 289—313.
- Jordan, K. H. C. 1951. Bestimmungstabellen der Familien von Wanzenlarven. Zool. Anz. 147, p. 24—31.
- Loof, P. A. A. 1955. *Metatropis rufescens* H.S. (Hem. Neididae), een interessante nieuwe wants voor ons land. Nat. Hist. Maandblad, 44, p. 107—108.
- Massee, A. M. 1949. Ova of *Metatropis rufescens* H.S. (Hem. Berytidae). Ent. Mon. Mag. 85, p. 103.
- Mitis, H. von. 1937. Oekologie und Larvenentwicklung der mitteleuropäischen Gerris-Arten (Heteroptera). Zool. Jahrb. 69, p. 337—372.
- Moncreaf, H. 1871/72. Notes on the metamorphosis of *Metatropis rufescens*. Ent. Mon. Mag. 8, p. 136.
- Pulle, A. A. 1952. Compendium v. d. Terminologie, Nomenclatuur en Systematiek der Zaadplanten.
- Thomas, D. C. 1955. Notes on the biology of some Hemiptera Heteroptera II. Neididae. The Entomologist 88, p. 89—91.
- Wagner, E. 1950. *Metatropis rufescens linnaea* nov. subsp. Opusc. Ent. 15, p. 203—205.
- Woodroffe, G. E. 1953. A note on the foodplants of *Berytinus montivagus* M.D. (Hem. Neididae). Ent. Mon. Mag. 89, p. 230.

VERSLAGEN VAN DE MAANDVERGADERINGEN

te Maastricht, op woensdag 4 januari 1956.

De Voorzitter, Dokter Willemse, wenst de leden en hunne familie van harte een Zalig Nieuwjaar en geeft het woord aan Prof. F. F. F. E. van Rummelen.

Aan de hand van gekleurde slides werd een reisje gemaakt door Indonesia, te beginnen in Midden Sumatra. Inleider liet iets zien van de schone natuur in de Padangse Bovenlanden. Hier komt ook de beroemde *Rafflesia* voor, waarvan hij enkele foto's liet zien. Na een bezoek gebracht te hebben aan het grote meer van Manindjau (een vulcano-tectonische slenk), werd overgestoken naar Bangka, waar we iets te zien kregen van de pepercultuur. Deze cultuur is, afgezien van de tin, een van de hoofdbronnen van inkomst op dit eiland. Duidelijk kwamen hierbij de moeilijkheden tot uiting i.v.m. de zgn. geelziekte in deze cultuur, welke hierdoor zelfs met een ondergang bedreigd wordt.

Vervolgens werd het eiland Pulau Panaitan (= Prinseneiland) in Straat Sunda aangedaan. Dit onbewoonde eiland (een natuurreserveaat) is eigenlijk een vulkaanrudiment. Allerlei soorten lavastromen welke in de zee vloeiden, geven de kust een grillig en moeilijk begaanbaar uiterlijk. Het eiland heeft nooit een vaste bevolking gehad. Vissers van de kust van Java hadden er echter een korter of langer verblijf, getuige het feit, dat op de top van de G. Rakse (ca 350 m) enkele godenbeeldjes uit de Hinducultuur werden gevonden.

Een sprong naar West Java is slechts klein. Inleider liet enkele beelden zien van de erosie langs de weg Djakarta-Bogor en de rubber- en palmolie-cultuur bij Djasinga. Vooral deze laatste plaats is in zoverre interessant, doordat hier versteend hout begint op te treden.

Vervolgens werd een tocht gemaakt door Midden en Oost Java, waarbij een goed beeld verkregen werd van de bodemgesteldheid en de begroeiing. Hier stond het werk van het boswezen en de voortvarendheid van de landbouwvoorlichtingsdienst i.v.m. de erosiebestrijding in het gebied van Wonogiri op de voorgrond. Deze tocht werd besloten met een bezoek aan het tempelcomplex van Prambanan bij Djocja. Inleider eindigde met een serie foto's van de beroemde Plantentuin (Kebon Raya) in Bogor.

De Voorzitter dankt namens de talrijke aanwezigen voor de interessante voordracht.

te Heerlen, op woensdag 11 januari 1956.

Er was een filmavond van Prof. van Rummenlen.

Dank zij de spontane hulp van de heer Oud, welke liefst twee 16 mm projectoren ter beschikking stelde, was het mogelijk voor een vrij talrijk publiek enkele films te vertonen.

De eerste film behandelde de erosie-problemen in een gebied west van Buitenzorg (= Bogor) nl in Djasinga en in de buurt van Djakarta. We zagen, dat door het verkeerd ingrijpen van de mens de vegetatie verloren ging met als gevolg het wegspoelen van de grond. Dat ook ondeskundige afvoer van water desastrueuze gevolgen kan hebben, was goed te zien in een rubbercultuur bij Djakarta, waar de rubberbomen zich nog slechts op hun uiterste wortelpunten om hoog hielden.

De tweede film gaf een beeld van het vulkaancomplex bij Bandung, nl, de Tangkuban Prahū (= omgekeerde boot). Inleider liet tevens zien hoe of men de ouderdom kan afleiden uit de grotere erosie met als vergelijkings-object de ernaast gelegen Burangrang.

De derde film gaf een beeld weer over de enorme desastrueuze erosie in het gebied ten zuiden van Solo nl. bij Wonogiri (= schoon bos), waar alles even kaal geworden is in de loop der tijden door rooibouw. Hier tracht men echter weer de bodem te herstellen door de aanleg van terrassen om de afspoeling tegen te gaan. Ten tijde van de filmopname was reeds ca 35.000 ha weer geterrasseerd door de bevolking op instigatie van het bestuur en de landbouwvoorlichtingsdienst.

De volgende grotere film was dezelfde als reeds eerder vertoond in Maastricht nl. over een bosbouwtoernée door Oost Java.

Als slot liet inleider een filmpje zien van de beroemde Plantentuin in Bogor, waarvan het gekleurde gedeelte wel het meest in de smaak viel.

Na afloop gaf inleider antwoord op enkele aan hem gestelde vragen.

Een hartelijk woord van dank aan de directeur van het St. Bernardinus-College voor het beschikbaarstellen van het nieuwe aardrijkskundelokaal

te Maastricht, op woensdag 1 februari 1956.

Bij de aanvang van de vergadering laat de heer Kruytzer enkele aanwinsten van het museum zien, nl. het rechter scheenbeen (*tibia*) van de Mammoet en een gewefragment van het Edelhert, opgebaggerd uit de uiterwaarden bij Roermond en geschonken door de heer Van der Pijl; verder nog een kies van de mammoet uit Asselt, geschonken door de heer J. Storms.

De heer Van der Gugten heeft meegebracht een monster vliegias, genomen uit de ijsbedekking op de struiken en bomen in de omgeving van Beek. Op een van de eerste dagen van januari heerste daar overdag een zware mist, terwijl de temperatuur $-1/2^{\circ}$ C was. Zeer veel as of stof, door de wind van elders aangevoerd, zette zich af op het ijs van bomen en struiken, doch nagenoeg niets op de lage planten. Spr. wijst in dit verband op de luchtzuiverende betekenis van het struikgewas en de bomen. De heer Sterk laat zien de Grote Aardster, *Geastrum pectinatum* Pers., gevonden in het Eyserbos in augustus 1954.

De heer Kemp meldt een bijzondere vogelwaarneming. De heer Tilmans had hem medegedeeld, dat hij begin juli 1955, toen hij aan het werk was in zijn grindkuil ten oosten van Amby, een vogelgeluid hoorde, die hij niet kende en waarvan hij de volgende bijzonderheden vertelde: de vogels waren zeer mooi en levendig gekleurd, zij hadden een opvallend grote snavel en lieten een eigenaardig geluid horen. De heer Tilmans, die onze inlandse vogels wel kent (hij heeft o.a. gedurende enkele jaren vogels gevangen voor het ringstation Amby), meent hier beseft met *Bijeners* (*Merops apiaster* L.) te doen te hebben. Deze mening wordt nog versterkt door het feit, dat de vogels hier neerstreken bij een grindgroeve, waarin zich ook oeverzwaluwen ophielden. Dit is juist een van de nestplaatsen, die door Coward in *The Birds of the British Isles on their eggs* (deel I, pag. 282) wordt genoemd.

De heer Nijst vraagt: Waar slapen de talrijke meeuwen, die hier in het gebied van Maas en Jeker in dit jaargetijde voorkomen? De heer Kemp wijst er op, dat zij steeds naar het noorden trekken; soms komen er nog een uur na zonsondergang vele meeuwen van uit het zuiden hier voorbij. Van waar komen deze laatste? Misschien weet een der lezers van het Maand-

blad ons dat wel te vertellen en vooral ook, waar de slaappleafts is.

De voorzitter dokter Willemse spreekt aan de hand van meegebrachte insecten over de schade die deze aan hout kunnen veroorzaken. Er gaan jaarlijks voor millioenen guldens verloren aan hout en waar hout voor de mens een noodzakelijke bouwstof is, is het van zeer veel belang de schade trachten te beperken. Veel is hierover reeds gepubliceerd en talrijke onderzoeken hebben getracht de levenswijze van deze houtvernielers op te sporen en middelen te vinden ter bestrijding.

Gewoonlijk worden deze insecten verdeeld in enige groepen, naargelang de toestand van het hout waarin zij leven.

De eerste groep omvat die insecten waarvan de larven leven in gezond, levend hout. Als voorbeeld kan dienen *Saperda populnea* L. De larven leven in hoofdzaak in de cambiumlaag, waar relatief veel eiwit, zetmeel en vocht aanwezig is. De tweede groep omvat die soorten waarvan de larven leven in zieke, afstervende bomen. Voorbeeld *Leptura rubra* L., *Rhagium inquisitor* L. De vertering van het voedsel is in deze gevallen moeilijker dan bij die van de eerste groep. De derde groep omvat de insectenlarven die leven in droog en uitgedroogd hout, meubelhout en balken. Hiertoe behoren b.v. *Gracilia minuta* F., *Xestobium rufovillosum* de Geer, *Callidium* soorten, *Anobium punctatum* de Geer, die vooral in bewerkt hout voorkomt. De vierde groep omvat die soorten, waarvan de larve leeft in reeds geheel vergaan en vermolmd hout. Als voorbeeld kan dienen *Dorcus parallelipedus* L. en *Cetonia* soorten.

Daar al deze larven in hout leven, al of niet reeds gedeeltelijk vergaan, is het vraagstuk van de vertering van het voedsel van groot belang. In de voordarm en middendarm bevinden zich enzymen, die in staat zijn de cellulose af te breken, meestal geholpen door micro-organismen, die een noodzakelijke flora moeten uitmaken van de darm. Door afbraak van cellulose en gedeeltelijk ook van lignine worden eiwitten, koolhydraten en zelfs water gevormd, die door de einddam worden opgenomen.

De schade die zij veroorzaken hangt voor een groot deel af van het aantal larven en van de plaats die deze innemen in het hout. Er zijn insecten die zich uitsluitend ophouden in de bast, weer andere tussen bast en spinthout en we-

derom andere die het spinthout aantasten. Deze laatste zijn uit den aard der zaak het meest schadelijk. Het kernhout wordt veel minder aangetast, alhoewel er ook soorten zijn die hierin kunnen leven.

Een en ander werd nog toegelicht aan de hand van materiaal en afbeeldingen.

te Heerlen, op woensdag 8 februari 1956.

Br. Arnoud bespreekt aan de hand van meegebracht materiaal zijn laatste waarnemingen en vondsten en wel op de eerste plaats de Neuroptera *Micromus variegata* F b r. (Mechelen 25-3-1955) en *Micromus angulatus* S t e p h. (Heerlen, Caumerdal 18-10-1955). Zij lijken het meest op *Osmylus chrysops* L., daar het vleugeltype breed is. Zij zijn echter veel kleiner. De vleugelspanning bedraagt 14 en 13 mm. Zij hebben weinig sprekende kleuren. De vleugels zijn glashelder, goudschemerend en iriserend. Op de aders staan fijne haartjes; de antennen zijn parelsnoerig.

Overdag schuilen ze, 's avonds worden ze actief. De kortgesteelde eitjes zetten ze af op bladeren. De larven lijken op die van de goudoogjes (de groene gaasvliegjes, die graag op het licht afkomen) en hebben dezelfde levenswijze. Zij leven van bladluizen.

Op de plaats, waar spr. verleden jaar in zo'n groten getale *Osmylus chrysops* had zien vliegen (bij Mechelen en Noorbeek; zie Natuurhist. Maandblad 1955 blz. 87), was hij begin januari naar larven gaan zoeken. Het onderzoek van een paar plukken mos was direct raak, de larve werd gevonden. Mee naar huis genomen losse moskussens leverden verrassend veel larven op, de vaste moskussens (levermos) echter veel minder. De kleur is zeer donker. De vooruitstekende spitse voorkaken hebben een warmbruine kleur. De gaffel van het laatste segment is niet gepigmenteerd en ziet er glasachtig uit. Het dier houdt er zich bij het vooruit- en achteruitkruipen mee vast en trekt het tussen de verplaatsingen geheel in.

Op de tweede plaats het schietmotje of Trichopteron *Goëra pilosa* F a b r., waarvan spr. de kokertjes op 3 december 1955 had meegenomen uit de Mechelderbeek. Op 31 januari j.l. kwamen zowel ♀♀ als ♂♂ te voorschijn; in de natuur heeft de ontpopping bij goed weer gewoonlijk pas plaats in maart of april.